

EKONOMICKÁ FAKULTA TUL
Centrum oceňování majetku

TECHNICKÁ
UNIVERZITA
V LIBERCI

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

Specializační studium
Oceňování obchodních závodů (podniků)

Finanční účetnictví

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

+420 485 352 366

olga.malikova@tul.cz

www.com.tul.cz

6. Oceňování majetku a dluhů ve finančním účetnictví

Obsah

- 6.1 Oceňovací základny ve finančním účetnictví – obecná východiska.**
- 6.2 Zohledňované faktory při oceňování ve finančním účetnictví.**
- 6.3 Oceňování účetních položek dle české legislativy.**

6.1
Oceňovací základny ve finančním účetnictví
– obecná východiska

Oceňovací základny v účetnictví – obecná východiska

Oceňovací základna by měla vyhovovat požadavkům:

- různých **uživatelů** účetních informací
- informace získané z účetnictví musí být **spolehlivé, průkazné, pravdivé, stabilní**
- **pracnost** spojená s použitím oceňovacích základen by měla být vyvážena **informačním přínosem**
- informace získané z účetnictví by měly být **srozumitelné a interpretovatelné, umožňující porovnávání**

Základní skupiny oceňovacích základů

1. Historická cena

2. Běžná cena (vstupní)

A – ocenění částkou, za niž by bylo možné jej v současnosti pořídit

P – částkou, potřebnou k vypořádání závazku

3. Realizovatelná (vypořádací) hodnota (výstupní)

A – prodejní cena

P – částka, kterou musím zaplatit k úhradě dluhu

4. Reálná hodnota („fair value“)

hodnota, která by byla dosažena v řádné transakci mezi nezávislými účastníky trhu a to k datu ocenění

Oceňovací základny ovlivňují

- Celkovou hodnotu aktiv
- Celkovou výši cizích zdrojů
- Výši vlastního kapitálu a čistých aktiv
- Výši peněžních toků
- Celkovou hodnotu nákladů a výsledku hospodaření
- Výši základu daně z příjmu a výši daně, tj. i příjmovou stránku státního rozpočtu

6.2
***Zohledňované faktory při oceňování
ve finančním účetnictví***

ZPŮSOBY OCEŇOVÁNÍ

- Účetní jednotky jsou povinny oceňovat majetek a závazky:

okamžik oceňování

- uskutečnění účetního případu (**prvotní ocenění**)
- ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku sestavení účetní závěrky (**následné ocenění**)

metodika oceňování

- Báze HISTORICKÝCH CEN, REÁLNÝCH CEN (v ČR)
- Konkrétní cena – dle ZPŮSOBU POŘÍZENÍ

informace o oceňování každé jednotlivé položky - v příloze k účetní závěrce spolu s odůvodněním

6.3

Oceňování účetních položek dle české legislativy

Oceňování majetku a závazků (dle české legislativy)

I. Oceňování k okamžiku uskutečnění účetního případu (tj. na bázi HISTORICKÝCH hodnot) – prvotní ocenění

- **JMENOVIÁ HODNOTA** [peněžní prostředky, ceniny, pohledávky a závazky při jejich vzniku],
- **POŘIZOVACÍ CENA** = cena, za kterou byl majetek pořízen a náklady s jeho pořízením související [nakoupený majetek nehmotný a hmotný (dlouhodobý i zásoby), finanční (podíly, cenné papíry, deriváty)],
- **REPRODUKČNÍ POŘIZOVACÍ CENA** = cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje [při bezúplatném nabytí majetku]
- **VLASTNÍ NÁKLADY** = přímé náklady vynaložené na výrobu nebo jinou činnost, příp. přiřaditelné nepřímé náklady, které se vztahují k výrobě či jiné činnosti [majetek vytvořený vlastní činností].
- **NÁHRADNÍ ZPŮSOBY OCEŇOVÁNÍ** [u stejného druhu zásob a cenných papírů] – FIFO, vážený aritmetický průměr.

Oceňování na bázi historických cen

Historická cena

- **Aktiva** - se ocení částkou, kterou bylo nutné vynaložit na jeho získání
  1. **Nákup aktiv** – pořizovací cena (vč. nákladů s poř. souvisejícími)
  2. **Aktiva pořízená vlastní činností** – vlastní náklady (VN)
- **Pasiva (závazek)** – peněžní částka potřebná na jeho úhradu

Oceňování na bázi historických cen

Výhody:

- Účetní informace jsou **průkazné, ověřitelné a objektivně měřitelné**
- Pomáhají zajišťovat vyšší **ochranu majetku**
- Poskytují **vyšší míru průkaznosti** z hlediska potřeb daňových orgánů a auditorů
- **Náklady na oceňování v HC < případný užitek z přecenění**
- Umožňují zachovat původní **majetkovou podstatu (strukturu) v její nominální peněžní výši**

Oceňování na bázi historických cen

Omezení:

- Cena aktiv vyjadřuje tržní podmínky existující v době pořízení příslušných položek aktiv
- Účetnictví nezobrazuje změny cen konkrétních aktiv, které podnik už vlastní
- Pro finanční řízení podniku hodnoty vystupující z účetnictví představují výsledky minulých rozhodnutí
- Předpoklad stálé kupní síly, tj. nulová inflace

Oceňování majetku a závazků (dle české legislativy)

II. Oceňování ke konci rozvahového dne nebo jinému okamžiku sestavení účetní závěrky (tj. na bázi **REÁLNÝCH** hodnot) – následné ocenění:

Pouze v případech:

- cenné papíry (kromě c.p. držení do splatnosti, dluhopisů neurčených k obchodování, c.p. s rozhodujícím nebo podstatným vlivem a c.p. emit. ú.j.),
- deriváty a majetek zajištěný deriváty; nabyté pohledávky určené k obch.
- přeměny společností (s výjimkou změny právní formy) ... a některé další př.

REÁLNÁ HODNOTA:

1. **TRŽNÍ HODNOTA** = hodnota, která je vyhlášena na tuzemské či zahraniční burze nebo na jiném veřejném organizovaném trhu [cenné papíry, deriváty],
2. **KVALIFIKOVANÝ ODHAD, POSUDEK ZNALCE** [přecenění majetku v případě přeměn společností],
3. **HODNOTA DLE OBECNĚ UZNÁVANÝCH OCEŇOVACÍCH MODELŮ**
4. **PODLE ZVLÁŠTNÍCH PŘEDPISŮ** [nelze-li zjistit dle způsobů 1. a 2., např. dle zákona o investičních společnostech].

Literatura

ČESKO, 1991. Zákon č. 563 ze dne 31. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 107, strana 2802, ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>

IASB, 2023. *Conceptual Framework* [online]. London: International Accounting Standards Board. [cit. 2023-08-25]. Available from: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-ofstandards/conceptual-framework.html/>

RYNEŠ, P., 2023. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: Průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2023*. 22. vyd. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-379-0.

SKÁLOVÁ, J.; A. SUKOVÁ et al., 2023. *Podvojně účetnictví 2023*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-3980-4.

STROUHAL, J. et al., 2013. *Oceňování v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7478-367-0.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, 2021. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3184-6.

EKONOMICKÁ FAKULTA TUL
Centrum oceňování majetku

Děkuji za pozornost

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

+420 485 352 366

olga.malikova@tul.cz

www.com.tul.cz